

NESTKASTEN KONINGSHOF IN 1998.

JAN WOUTERS

Al bij de voorjaars schoonmaak op 7 maart was het duidelijk dat 1998 een nat jaar zou worden: omdat het 's morgens zo'n slecht weer was vanwege de regen, waren we later begonnen met schoonmaken. Ook bij de derde controle regende het, zodat er niemand was komen opdagen om mee te helpen. Toen heb ik de ronde maar alleen gedaan, ik moest er als coördinator toch zijn.

Op 7 maart hebben we nog 14 nieuwe kasten opgehangen van het model Ton Geerts. Een van de bosuilkasten lag op de grond, die moesten we dus ook weer ophangen. In een van de andere kasten zat de Bosuil al op 5 eieren te broeden.

De reguliere controles waren op de avonden van 7 en 28 mei en 18 juni. Broedsels die begonnen waren op een van de eerste twee controles zijn als eerste broedsel beschouwd, behalve als er in die kast al een broedpoging van dezelfde soort had plaatsgevonden. In tabel 1 zijn de resultaten van de controles samengevat.

Uit de tabel blijkt dat 1998 geen denderend broedseizoen is geweest in onze

kasten. Het totaal aantal broedsels ligt lager dan ooit sinds 1978. En van de mezen is geen enkel tweede broedsel vastgesteld. Dat is uniek te noemen, want sinds 1978 zijn er steeds tweede broedsels geweest van Koolmees en of Pimpelmees. Het aantal eerste broedsels van beide soorten mezen, is weer wat hoger dan vorig jaar.

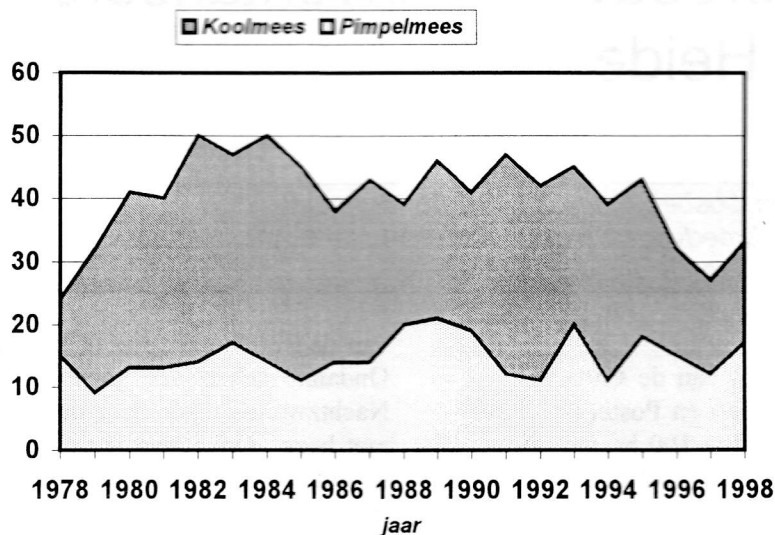
Ook het totaal aantal kasten was kleiner dan ooit. Dat zal een van de oorzaken zijn van het lage aantal broedsels.

Als we de oorzaak van dit dieptepunt proberen vast te stellen, zijn er drie factoren die een rol spelen. Ten eerste het kleinste aantal kasten sinds het begin van de waarnemingsreeks. Er verdwijnen jaarlijks meer kasten dan we bijplaatsen waardoor het totaal achteruitgaat. Als er geen kasten zijn, kan er ook geen broedsel in optreden. Toch lijkt er niet direct een tekort aan kasten te zijn. Het percentage niet gebruikte kasten blijft met wat schommelingen constant en neemt niet duidelijk af met het afnemend aantal kasten.

Tabel 1: Resultaten van de nestkastencontroles op Koningshof te Veldhoven in 1998.

<i>Soort</i>	<i>Eerste broedsel</i>	<i>Tweede broedsel</i>	<i>Totaal</i>
Holenduif	5	3	8
Bosuil	1	-	1
Zwarte Mees	1	-	1
Pimpelmees	17	-	17
Koolmees	33	-	33
			+ —
		Totaal aantal broedsels	60
		Niet gebruikte kasten	26
			+ —
			86
		Twee keer gebruikte kasten	4
			- —
		Totaal aantal kasten	82

Figuur 1: Het aantal eerste broedsels van Koolmees en Pimpelmees in de loop der jaren op Koningshof te Veldhoven.

Een tweede factor is het afnemend aantal soorten wat in onze kasten broedt. Dit is ook een trend die al langer bezig is. Ondanks enige diversiteit in kasten neemt het aantal soorten alleen maar af. Zo is in de afgelopen twintig jaar de Gekraagde Roodstaart verdwenen uit onze kasten. Toch was die wel aanwezig op Koningshof in 1998. Dat geldt ook voor de Bonte Vliegenvanger. Maar ook de Ringmus, de Kauw, en de Spreeuw zijn verdwenen. Onregelmatig optredende soorten blijven er altijd voorkomen, maar in 1998 was dat alleen de Zwarte Mees.

Ten derde neemt de talrijkst aanwezige soort, de Koolmees, af. Dit is duidelijk te zien in fig. 1. Wat daarvoor de oorzaak is, is niet duidelijk. De Koolmees heeft duidelijk een goede periode achter de

rug en zit nu in een dip. De Pimpelmees blijft in dezelfde periode schommelen tussen de tien en de twintig broedgevallen zonder duidelijke trend.

De Holenduif blijft het goed doen in de kasten die voor deze soort geschikt zijn. Dat past in het landelijke beeld van de BMP-resultaten van Sovon. Ook de Bosuil blijft vooralsnog een constante in het soortenspectrum.

We zullen maar weer afwachten wat 1999 brengt. Rest me nog om een ieder die meegeholpen heeft bij schoonmaak en controles te bedanken. Ook in het nieuwe seizoen is ieder lid weer welkom op de controlerondes. Zie het jaarprogramma voor de data.

